

Orta Çağ İngiltere’inde Özgür bir Okçu: Robin Hood

Geliş Tarihi: 15/11/2019

Kabul Tarihi:22/12/2019

Atf Bilgisi: Özer, Gülnur; “Orta Çağ İngiltere’inde Özgür bir Okçu: Robin Hood ”, *Ortaçağ Araştırmaları Dergisi*, c.2, S.2, Aralık 2019, ss. 248-263.

Gülnur Özer *

Öz

Orta Çağ Avrupası genel olarak karmaşık ve mistik bir yapıya sahiptir. Ayrıca Avrupa tarihinin felaketler yüzyılı olarak kabul edilen XIV. yüzyıl, aynı zamanda İngiltere için de büyük değişimlerin yaşandığı bir dönem olarak kabul edilebilir. Şöyle ki yaşanan salgınlar, kıtlık ve siyasi karışıkların altında ezilen halkın özgürlük arayışları İngiltere’de ulus kavramını ve kişisel haklara yönelik yasaların gelişmesini de sağlamıştır. Bu kazanımların en büyük kahramanları ise feodal beylerin baskılarından kaçıp ormanlarda avlanmaya başlayan ve köylülerin destekçisi olan Özgür Okçulardır. Kanun kaçağı olarak gösterilen bu gruplar hakkında yasalardaki ciddi yaptırımlar erkekleri haydutluktan vazgeçmeye zorlamıştır. Tüm mal varlıkları ve hakları ellerinden alınan bu kişiler, ormanlara kaçarak avlanmışlardır. Halkın gözünde kahraman statüsüne yükselen bu kişilerin en sevileni ise Robin Hood adlı hayduttur. Robin Hood baladlar ile yüceltilmiştir. Ayrıca bu baladlar ile Robin Hood’un efsanelikleri dilden dile anlatılmıştır. Aynı zamanda, İngiliz halkının hayatındaki değişimler de bu baladlarda belirtilmiştir. Bu çalışmada efsanesinin yanı sıra baladlardan kesitlere yer vererek Robin Hood’u tarihi bir karakter olarak ele almaya çalıştık.

Anahtar Kelimeler: Robin Hood, Kanun Kaçakları, Balad, Özgür Okçular, İngiltere.

A Free Archer in Medieval England: Robin Hood

Abstract

Generally, the Medieval Europe has a complicated and mystic structure. Also the XIV century, which is considered the century of disasters in European history, can also be accepted as the period in which great changes took place with in England. In other words, the epidemic, famine and the striving for freedom of the oppressed people under political confusion have led to the development of the concept of nation and laws on personal rights in England. The greatest heroes of these achievements are Free Archers, the supporters of the peasants who were embarking upon to hunt in the forests and escape from the oppression of feudal lords. Serious sanctions in the laws about these groups which are shown as outlaws were forced men to give up from bandit. All of their assets and rights were taken away and they were fled to the forests and hunted. The most beloved person of these people is the bandit who was called as Robin Hood. Robin Hood was glorified by ballads. And also these ballads conveyed prowess of Robin Hood from language to language. At the same time, the changes in the life of the British people are mentioned in these ballads. In this study, we tried to treat Robin Hood as a historical character by including sections from ballads besides his legend.

Keywords: Robin Hood, Outlaws, Ballad, Free Archers, England.

* Doktora Öğrencisi, Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Tarih Bölümü, Orcid No: 0000-0002-6076-6994, e-mail: gulnursen17@hotmail.com

Giriş

“Ne dünya onun arkadaşı idi ne de dünyanın kanunları”.¹

Orta Çağ Avrupa’sını bir arayış çağı olarak nitelendirecek olursak bunu her alanda hissedebiliriz. Özellikle toplumsal değişim konusunda insanların kimlik arayışına girdikleri görülür. Bu durum özgür olma düşüncesinde olanları farklı arayışlara yöneltmiştir. Bu yönelime neden olan olguları XIII. ve XIV. yüzyıllarda görebilmekteyiz. Şöyle ki genel olarak bakıldığında bu yüzyıllar İngiltere ve Fransa için önemli değişikliklerin olduğu dönemlerdir. Bu dönemin en çok dikkat çeken olayları köylü isyanları olmuştur. Bunlardan 1358 ve 1381 yıllarında meydana gelen köylü isyanları, iki devlet içinde merkezi devletlerin kurulmasının yolunu açan olaylar rolündedirler. Çünkü Yüz Yıl Savaşları boyunca iki ülke güç kaybederken; halk ise feodal beylerin baskısı altında daha da çok ezilmeye başlamıştır. Savunmasız köylere yapılan saldırılar, köylülerin gördüğü işkencelerin yanı sıra feodal beylerin halktan daha fazla para talep etmesine yol açmış ve sonuçta köylü ayaklanmaları başlamıştır. 1358 yılında Jacquerie olarak da anılan köylü ayaklanması, köylülerin yenilgisi ile sonuçlanmış olsa da onlar için daha iyi bir çalışma ortamının oluşmasını sağlamıştır. Ardından yaşanan istilalar ile halkın kenetlenmesi ise savaştan Fransa’yı galip çıkartırken, XV. yüzyılın sonuna gelindiğinde Fransa merkezi bir devlet haline gelmiştir.²

1381’deki Büyük Ayaklanmanın temelleri ise Norman fetihlerine³ dayanmaktadır. Fetihden önce özgür olan halkın serf haline dönüşmesi ve feodal beylerin köylülere ağır yükümlülükler yüklemesi halkın yaşam kalitesini oldukça düşürmüştür.⁴ Daha öncekiler gibi sert vergilerden kaynaklanan bir isyan kırsal bölgelerde yayılmış ve evrensel yıkımı tehdit eden geniş çaplı varsayımlar gerçekleştirmiştir. Bir anda ortaya çıkan bu fırtına aynı şekilde sona ermiştir.⁵ Bu devrim sadece ülkedeki politik ve askeri sorunlar ile başlamamıştır. İngiltere’nin politik şikâyetlerinin yanı sıra sosyal şikâyetlerinin de arttığı döneme denk gelmesi de isyanın sebeplerinden biri olmuştur.⁶ 1315-1317 yılları arasındaki kıtlık ve 1348-1351 arasında Kara Ölüm olarak anılan salgın ise ekonomiyi ve nüfusu ciddi anlamda sekteye uğratmıştır. Bunun ardından 1381 yılında İngiltere’de de Fransa’da olduğu gibi köylülere yüklenen ağır vergiler sonucunda halk ayaklanmıştır. İngiltere’deki bu ayaklanma, sadece köylü kesimle sınırlı olmadığı için “Büyük Ayaklanma” olarak adlandırılmaktadır. Bu isyanın öncülerinden olan Wat Tyler’in öldürülmesi ve dönemin kralı II. Richard’ın liderlik sözü vermesi isyanın yayılmasını engellemiştir. Ancak bu isyanın sonucunda II. Richard’ın sözünü tutmaması ülke siyasetinde dengesiz bir politikanın da oluşmasına neden olmuştur.⁷ Bunların sonucunda çalışanlar ile ilgili yasalarda düzenlemeye gidilmiştir. Tudor zamanında ise serflik kaldırılmış ve I. Jacques döneminde tüm İngilizlerin özgür olduğu yönünde kanun düzenlenmiştir.⁸

İlk feodal çağın aksine gelişimin yaşandığı ikinci feodal dönem tüm Avrupa için önemlidir. Bununla beraber İngiltere’de durum feodalizm anlayışının güçlülük esasına dayanmasından dolayı farklıydı. Bu nedenle de bu durum, güçlülerin daha etkili olmasına neden oldu. Halk bir süre sonra bu baskıdan sıkılmış ve bütün toplumsal sınıflar özgürleşme yolunda ilk adımı atmaya başlamışlardır. Bu, bazen isyan bazen de çeşitli anlaşmalar ile olmuştur. Robin Hood ve benzeri hikâyelerde bu durum

¹ Joseph Ritson ve John McCreery, *Robin Hood: A Collection Of All The Ancient Poems, Songs, And Balads, Now Extant, Relative To That Celebrated English Outlaw: To Which Are Prefixed Historical Anecdotes Of His Life*, Longman yay., Londra 1820,s.VI.

² Ye.Agibalova ve G.Donskoy, *Ortaçağ Tarihi*, (Çev.Çağdaş Sümer), Yordam Kitap, İstanbul 2017,s.112-119.

³³ “1066 yılında Hasting zaferinin ardından Normandiya Dükü William Anglo-Sakson monarşisine son vermiştir. Fatih William feodal düzende yaptığı değişikliklerle kralın otoritesini güçlendirmiştir. İngiltere’de merkezi bir devletinde oluşumu bu süreç ile başlamıştır.”Pinar Ülgen, “Fatih William Tarafından Avrupa’nın Yeniden Dizayını”, *Gaziosmanpaşa Üniversitesi Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi*, S.12, Tokat 2017, s.69-70; Agibalova ve G.Donskoy, *Ortaçağ Tarihi*,s.120-121.

⁴ Agibalova ve G.Donskoy, *Ortaçağ Tarihi*,s.121.

⁵ Charles Oman, *The Great Revolt of 1381*, Oxford Clarendon yay., Oxford 1906,s.1.

⁶ Oman, *The Great Revolt of 1381*,s.5.

⁷ Jeremy Black, *Kısa İngiltere Tarihi*, (Çev.Ekin Duru), Say yay,İstanbul 2017,s.68-70.

⁸ Andre Maurois, *İngiltere Tarihi*, (Çev.Hüseyin Cahit Yalçın), Kanaat Kitabevi,İstanbul 1938, s.238.

göze çarpmaktadır. Zaten Norman fethinin ardından güçlü bir krallığın oluşması da Orta Çağ İngiltere'sinde özgürlük anlayışının değişiminin başlangıcıdır.⁹

Orta Çağ'da çok yaygın olmasa da haydutluk ya da başka bir deyişle korsanlık gibi faaliyetlerle de karşılaşılmaktaydı. İngiltere'nin içinde bulunduğu yıllar ise Orta Çağ haydutluğunu modern efsanelerin önemli bir parçası haline getirmiştir. Robin Hood kılığında, adalete daha fazla hizmet etmek için Orta Çağ hukukuna doğrudan meydan okuyan adamlar kahramanlık statüsüne yükseltilmiştir. Haydutlar, genellikle köylüleri sömürerek hayatta kalırlardı ve en başarılıları kovuşturmalardan korunmak için güçlü bağlantılara dayanırdı.¹⁰ Profesyonel suçluların, ezilen köylülerin bir savunucusu olmasından ziyade, soylu ailenin üyesi olması daha muhtemeldir. Orta Çağ İngiltere'sinin sınırlarında hayat gerçekten de zor olabilirdi ama haydutlar hem toplumun içinde hem de dışında gelişmeye devam etmiştir.¹¹

Kanun kaçakları hakkında oluşturulan bu tarz yasalara ilk olarak II. Henry döneminde 1166 yılında yayınlanan Clarendon Yasalarında rastlamaktayız¹².

“Her bir eyalette en az dört kanun adamının doğruyu söyleyeceklerine yemin etmelerinin ardından kralın kral olduğu andan itibaren köylerinde bir haydut, katil veya hırsız olarak yargılanan kişilerin haydut, katil veya hırsız olarak suçlanıp suçlanmayacaklarına karar verilir.”¹³

Clarendon Yasaları, açıkça kanun kaçaklarının yasadışı olarak yargılanmaları için bölge şeriflerine yetki vermiştir. Buna göre;

“Ve herhangi bir şerif, soygun veya cinayet ya da hırsızlık nedeniyle bazı kişilerin ülkeden başka bir ülkeye kaçtıklarıyla veya bunların barındırılması, haydutlar için veya kralın ormanı ile ilgili olarak, başka bir şerife haber verecek olursa, o (bilgilendirilen şerif) onları tutuklar.”¹⁴

1304 yılında I. Edward döneminde de kanun kaçakları ile ilgili seçilmiş komisyon tarafından oluşturulan yasalar mevcuttur. I. Edward zamanındaki bir suç davasında yargıç, kanunun şu şekilde olduğunu açıklamıştır:

“Eğer hırsız, on iki kuruştan daha değerli herhangi bir şey alırsa ya da çoğu defa kınanma cezası almışsa ve toplamda on iki kuruş değerinde bir eşya çalmışsa bu kişinin idam edilmesi gerekir. Kanun kaçağı tüm mal varlığı ve haklarını kaybeder. Onun tüm taşınır malları, Kral'ın mülkiyeti altına girer ve sahip olduğu herhangi bir toprak, çevre bölgelerdeki feodal beylere geri iade edilir.”¹⁵

Kanun kaçağı ilan edilmeleri, erkekleri haydutluktan vazgeçmeye zorlamıştı. Bütün haydut, hırsız ve çeşitli suçlular cezadan kurtulmak için ormana kaçmıştı. Sığınak bulmak isteyen adamlar için, güvenliği neredeyse imkânsız olan İngiliz ormanları mükemmel bir sığınak idi.¹⁶ Feodal beylerinden kaçanlar veya suçlu ilan edilenler, bu ormanlara kaçıp avlanarak yaşamlarını sürdürmüşlerdir. “Özgür Okçular” olarak anılan bu gruplar, feodal beylere ve kraliyet memurlarına saldırarak halkın desteğini

⁹ Marc Bloch, *Feodal Toplum*, (Çev. Mehmet Ali Kılıçbay), Doğubay yay, Ankara 2005, s.363-368.

¹⁰ Danielle Coyle, “The Outlaws of Medieval England”, *Journal of Hohonu*, c.3, 2005, s.57.

¹¹ Coyle, “The Outlaws of Medieval England”, s.57.

¹² Ayrıntılı bilgi için bakınız: Roger Hoveden, *The annals of Roger de Hoveden: comprising the history of England, and of other countries of Europe from A.D. 732 to A.D. 120*, (Çev. Henry T.Riley), c.I., H.G.Bohn yay., Londra 1853, s. 408.

¹³ Susan Stewart, “Outlawry as an Instrument of Justice in the Thirteenth Century”, *Outlaws in Medieval and Early Modern England*, (Ed.John C.Appleby ve Paul Dalton), Ashgate yay, New York 2009, s.38; Pınar Ülgen, “Magna Charta Libertatum’a Hazırlık: Clarendon Yasaları”, *4.Uluslararası Bilimsel Araştırmalar Kongresi Bildiri Tam Metin Kitabı*, Doğuhan yay, Yalova 2019, s.306.

¹⁴ “Constitutions of Clarendon”, *Select Historical Documents of the Middle Ages*, (Ed. Ernest F. Henderson), George Bell and Sons, Londra 1896, s. 19; *Select Charters and other Illustrations of English Constitutional History from the Earliest Times to the Reign of Edward I*, (ed. W. Stubbs ve H.W.C.Davis), Oxford Clarendon yay, Oxford 1921, s.172; Ülgen, “Magna Charta Libertatum’a Hazırlık:Clarendon Yasaları”, s.306.

¹⁵ Coyle, “The Outlaws of Medieval England” s.57.

¹⁶ Coyle, “The Outlaws of Medieval England” s.57.

kazanmışlardı. Maceraları ve kahramanlıkları *baladlar*¹⁷ sayesinde nesilden nesile aktarılan bu özgür okçuların en gözdesi ise Robin Hood'du.¹⁸

İngiltere'nin Orta Çağ kayıtlarına bakıldığında Hood soyadının XIII ve XIV. yüzyıllarda yaygın olarak kullanıldığı görülmektedir. Kayıtlarda özellikle bir avcı için yapılan Hood aramalarında birçok örnek karşımıza çıkmaktadır. Örneğin; Kral John döneminde Gloucestershire başrahibinin yardımcısı olan Robert Hod isimli kişinin Cirencesterli Ralf'ı öldürmesi üzerine başı belaya girmiştir. İlerleyen zamanlarda hâkimler bu suçu araştırırken Cirencester topluluğu bir "cinayet" ile para cezasına çarptırılmıştır. Robert Hod ve iki suç ortağı ise kaçmıştır. Athee'nin Bakanı Gerard'dan nefret eden Kral John, o zamanlar Gloucester şerifi olan kişiye durumu gerektiği gibi yönetemediği için caydırıcı bir ceza vermiştir.¹⁹ Bu olaya Magna Carta'da ormanlarla ilgili yer alan madde (XLVII- 47) çerçevesinde yer verilerek, Atyesli Gerard'ın akrabalarının yetkili oldukları tüm bölgelerden çıkartılacağından ve ülkenin hiçbir yerinde yetki alamayacaklarından da ayrı bir maddede (L. 40) bahsedilmektedir.²⁰

Hood adının kökeni muhtemelen "Hodekin" in bir türeviydi ki bu kelime, Cermen halk folklorun da bir "peri ya da elf" unvanıydı. Bir Hristiyan ismi olan Robert'ın kısaltması olan "Robin" ön ekinin kullanımı da oldukça yaygındır. Örneğin; 1460'ta Yorkshire isyancılarının lideri Sir William Conyers'ın, Robin Goodfellow'da veya Redesdaleli Robin'in de olduğu gibi daha sevecen bir yakınlık taşıyan isimlerden birini kullandığından bahsedilir.²¹ Gerçek bir Robin ararken, ona edebi değil, tarihsel bir figür olarak kullandığımız atıflar önemlidir. Bu örneklerin büyük çoğunluğu, İskoçya'da bulunmaktadır. Her ikisi de kilise adamı olan XV. yüzyıl İskoç kronikçileri, haydut olarak tanımladıkları Robin Hood'un faaliyetlerini çalışmalarında kaydetmişlerdir. 1420 yılında ondan bahseden Wyntounlu Andrew, Robin'i 1283 yılına yerleştirir. Orygynale Chronicle'inde Küçük John ve Robert Hood, çok övgüyle karşılanan orman haydutlarıydı. Inglewood ve Barnsdale'de,bütün bu yaptıklarının sorumluluklarını üstlendiler.²² İskoç kronik yazarı Fordun ise Robin Hood'u XIV. yüzyılın en ünlü soyguncusu "*ille famosissimus sicarius*" (O, ünlü bir canidir) şeklinde tanımlar.²³ Kanun kaçağını Aslan Yürekli Richard ile ilişkilendiren ilk tarihçi, John Major adında başka bir İskoçyalı idi. Aslında Latin dilinde yazılmış ve 1521'de yayınlanan *A history of Greater Britain*'nin yazarı, Robin'i bir kanun kaçağından nazik ve yardımsever bir insana dönüştürme sürecinde de önemli bir rol oynamıştır. "Bir İngiliz olan Robert Hood ve Küçük John" adlı bölümünde sadece ormanda beklemediklerini aynı zamanda varlıklı olanları mallarından mahrum ettiklerini de belirtmiştir.²⁴

Ayton Andrew "Military Service and the Development of the Robin Hood Legend in the Fourteenth Century" adlı çalışmasında ise Yüz Yıl Savaşı'nın başlangıcında İngiltere'nin savunması için tutulan bir okçu grubunun arasında yer alan Robin Hood adında bir adamın, Robin Hood efsanesinin karanlık erken hayatına ışık tutabileceğini belirtir. Wight Adası ücret tutanaklarında karşılaştığı Robin Hood adının ise 1330'ların sonlarında İngiltere'de çok yaygın olan bir isim birleşiminden ibaret olup olamayacağını sorgular. Ona göre bu efsanevi haydut ile hiçbir ilgisi olmayan bir birleşimde olabilir çünkü daha önce de belirttiğimiz gibi bu isim dönem İngiltere'sinde

¹⁷ "Balad: Balad'lar sözlü aktarımla korunmuş anonim öykülerdir." (https://www.norton.com/college/english/nael/noa/pdf/16Ballads_1_9.pdf E.T: 14.11.2019) "İngiliz dili baladları, büyük ölçüde isimsiz bir kökene dayanan bir anlatı türü ve melodiden oluşur". (David Atkinson, *The Anglo-Scottish Ballad and its Imaginary Contexts*, Openbook yay, 2014,s.2.)

¹⁸ Agibalova ve G.Donskoy, *Ortaçağ Tarihi*,s.122.

¹⁹ Nick Rennison, *Robin Hood*, Oldcastle Books, 2012, s. 95; <https://robinhoodlegend.com/robertus-hud/> (E.T: 11.11.2019 16:27)

²⁰ *Büyük Sözleşme ya da Özgürlükler Sözleşmesi Magna Charta seu Magna Charta Libertatum*, (Çev.Çiğdem Dürüşken), Alfa yay,İstanbul 2017,s.51.

²¹ S.L. "Hood", *Dictionary of National Biography*,(Ed. Leslie Stephen ve Sidney Lee),c.9, The MacMillian yay. Londra 1908, s. 1153.

²² Rennison, *Robin Hood*, s. 80

²³ *A Lytell geste Of Robin Hode*,,(Ed. John Mathew Gutch), c.I, Longman yay,Londra 1847,s.6.

²⁴ John Major, *A history of Greater Britain as well England as Scotland*, University yay, Edinburgh 1892,s.156.

oldukça yaygın bir isimdir.²⁵ 1226-1234 arasındaki Yorkshire mali kayıtlarında ise Robert Hood, Robert Hod veya Hobbhod lakabı ile geçen kişi York'taki bir kiliseye borçlu olduğu için kaçak ilan edilmiştir.²⁶ Tarihi kayıtlar daha pek çok farklı Robin Hood barındırmaktadır. Ancak hepsinde gerçek, hikâye ile bir noktada buluşur. O da haydut ilan edilen Hood'un bir halk kahramanına dönüşmüş olmasıdır.

*“Dinleyin ve kulak verin beyler.
Bu özgür doğmuş kan olabilir.
Sana iyi bir çiftçiden bahsedeceğim, Adı Robin Hood idi
Robin gururlu bir haydut idi.
Yere basarken bile,
Öyle nazikti ki onun gibi bir başkası olmadı.”²⁷*

Robin Hood, anlaşıldığı üzere halk tarafından sevilen bir karakter idi. Herkes tarafından bilinen genel bilgiler vardı. Şöyle ki; Robin Hood, Nottingham ilçesindeki Locksley'de II.Henry'nin krallığı döneminde yaklaşık 1160 yıllarında doğdu. Kökeni asildi ve kaba telaffuzla Robin Hood'a kolayca çevrilen gerçek adı Robert Fitzooth²⁸ dı. Gençliğinde vahşi ve savurgan bir eğilime sahip olduğundan bahsedilen Robin Hood, mirasını bu aşırılıkları yüzünden bitirmiş veya kaybetmişti. Bu nedenle de gerek zorunluluktan gerekse tercih ettiği için özellikle krallığın kuzey kesimlerindeki ormanlarda sığınarak şahsi borcundan dolayı yasadışı bir yaşam sürdü. Bulduğu başlıca yerler Barnsdale, Yorkshire, Sherwood, Nottinghamshire²⁹ ve bazılarına göre Cumberland'daki Plompton-park bölgeleriydi. Burada kendisiyle aynı şartlarda yaşayan birçok kişiyle tanıştı ve onlara katıldı. Zaman içerisinde yüze yakın okçudan oluşan bir topluluğu oldu. En çok pratik yaptıkları egzersiz uzun yaylar ile atış yapmaktı. Bu ormanlarda, kendine bağlı kişilerle birlikte uzunca bir süre hüküm sürdü. Kral ve onun ayrıcalık gösterdiği vatandaşlarıyla sürekli savaş halindeydi; ancak oldukça perişan ve mazlum olan fakirler ve diğer yardıma muhtaç kişiler, onun korumasına ihtiyaç duymaktaydılar.³⁰ Büyük güçler tarafından rahatsız edildiği yerden ayrılıp başka yere geçer ve burada da yasa ve hükümet olarak adlandırılan güç ile savaşmaya devam ederdi. Yaptığı saldırılar ile düşmanlarına gizlice yaptıkları hainlikler için ödeme yaptırırdı. Ancak aynı zamanda onun bu muhalefeti açıkça bir ihanet veya bir isyan kabul edilebilirdi. Şüphesiz ikisiyle de yargılanabilirdi. Bu zamanlarda bir haydut herhangi bir korunmadan mahrumdu ve bir bağlılığı yoktu; “ eli herkese karşıydı ve herkesin eli de ona”gibi.³¹

İşte bu genel bilgilerin yaygınlaştığı dönemde İngiltere'de I. Richard, Haçlı seferinde bulunurken dahi kardeşi Prens John'un yozlaşmış ve baskıcı yönetiminden kurtulamamıştı. Prens John, Nottingham Şerifi ve Gisbornelu Guy ile iş birliği içindeydi ki bu kişiler, insanları aşırı derece de korkutuyorlardı. Devam eden mücadelenin ardından Robin Hood, büyük bir başarı elde etti. Bu sırada

²⁵ Ayton Andrew, “Military Service and the Development of the Robin Hood Legend in the Fourteenth Century”, *Hull Medieval Society*, 1988, s.126.

²⁶ David Crook, “The Sheriff of Nottingham and Robin Hood: The Genesis of the Legend?” *Thirteenth Century England II, Proceedings of the Newcastle upon Tyne Conference 1987*, 8 ed. Peter R. Coss, , Simon D. Lloyd.) The Boydell yay,Suffolk 1988,s.60; Leonora Rustamova, *Yorkshire's Strangest Tales: Extraordinary but true stories*, Portico Books yay., Londra 2013.

²⁷ J.Walker McSpadden, *Robin Hood and His Merry Outlaws* ,Thomas Y.Crowell Company yay., New York 1923, s.1.

²⁸ “Bu isim ilk olarak Stukeley'nin “Palæographia Britannica” adlı eserinde Anglo-Norman lordlarından bahsederken yaygın olarak Robin Hood olarak adlandırılan Robert Fitzooth'un, Huntingdon Kontu gibi davrandığına yönelik verdiği bilgide karşımıza çıkar.” William Stukeley, *Palæographia Britannica: or, Discourses on Antiquities in Britain Number II*, Stamford 1746,s. 125.

²⁹ Ayrıntılı bilgi için bakınız; Frank Sidgwick, *Ballads of Robin Hood and other Outlaws, Popular Ballads of the Olden Times*, c.4,Gutenberg Project, 2009,s.13-14.

³⁰ Ritson ve John McCreery, *Robin Hood...* ,s.V.

³¹ Ritson ve John McCreery, *Robin Hood ...* s.VI.

kılık değiştirerek İngiltere'ye dönen Kral Richard, gözlem yaparak Robin'in haklı olduğunu anladı. Ardından Robin Hood, Locksley'deki topraklarına geri dönerek evlendi ve özgürlüğünü geri aldı.³²

...

Şimdi senin büyük adamın, senin Robin'in, tüm İngiltere'nin Robin'i

Kendisi için değil,

*İngiltere halkı için savaşıyor...*³³

Baladlarda Robin Hood

Baladlarda İngiltere'nin köylüleri her zaman sadık görünürler. Hükümdarın ormanlarının bir kısmında, sadakat ve nezaketle affettikleri geyik avcılarının orada buluşmalarına izin verdiklerini de görebiliriz.³⁴

Hiçbir hikâyenin anlatılma olasılığı, Robin Hood baladları kadar yüksek değildir. Baladların iki ana teması; okçuluk ve şerifin haydudun peşinde koşmasıdır. Bunlar yasadışı hayatın en karakteristik çıkarlarından ikisini temsil etmektedir. Baladlar da atış yarışmalarına sık rastlanır, haydutlar cesurdur ve iyi okçulardır ve şeriflerle aralarında çetin bir düşmanlık vardır. Bunların içerisinde “Robin Hood and Golden Arrow” (Robin Hood ve Altın Ok) sonu açısından diğerlerinden biraz farklı sayılabilir. Burada kılık değiştirmiş haydutların yakalanmadan şehirden kaçmaları ve daha sonra ödülü kazanan kişinin Robin Hood olduğunu bildiren bir mektubu ok ile şehre attıklarını anlatır. Farklı olmasının nedeni ise, diğer İngiliz haydut öykülerinin arasında bir atış müsabakasında bir grup haydudun rekabet ettiği ve sonrasında yasa adamları tarafından saldırıya uğrayarak kaçtıkları örneklerin bulunmamasıdır.³⁵

Baladlar olmasaydı Robin'in zenginleri soyup soymadığı ya da güçsüz ve fakir kimselere yardım edip etmediği, Barnsdale ve Sherwood Ormanlarında yaşayıp yaşamadığı belki de hiç bilinemeyecekti. İngiliz edebiyatında orman hayatının daha keyifli bir anlatısını, serinin en eskilerinden olan “Robin Hood and The Monk” (Robin Hood ve Keşiş)³⁶un açılış mısralarında okuyabiliriz:

“Yaz aylarında, ormanlar parladığında,

Ve yapraklar genişleyip uzadığında

Güzel ormanında çok mutludur

*Kuşların şarkısını dinlemek için...*³⁷

En eski baladlardan bir diğeri olan “Robin Hood and Potter” (Robin Hood ve Çömlekçi) ise düşmanlarından bilgi edinmek için kılık değiştiren bir haydudun öyküsü anlatır. Ballad'ın ana kısmı Robin Hood' un çömlekçi ile kıyafetlerini nasıl değiştirdiği anlatır. Çömlekleri Nottingham'da nasıl sattığını, çömleklerden beşini şerifin karısına hediye ettiğini ve bu sayede şerifin evinde yemeğe davet edildiğini anlatır. Balad'da çömlekçiyi ormana kadar takip eden şerif Robin Hood'un tuzağına düşer. Şerif'in atına ve tüm eşyalarına el koyan Robin, onu eve karısına hediye olarak beyaz bir binek atıyla gönderir³⁸:

³² A.J. Pollard, *Imagining Robin Hood: The Late-Medieval Stories in Historical Context*, Routledge yay, Londra ve New York 2004, s.1-2.

³³ Alfred Lord Tennyson, *The Foresters, Robin Hood and Maid Marian*, Macmillan and Co. yay., Londra 1892, s.12.

³⁴ T. Wright, “The Popular Cycle of the Robin Hood Ballads”, *Essays on subjects connected with the literature, popular superstitions, and history of England in the Middle Ages*, c.2, J.R.Smith yay, Londra 1846, s.167.

³⁵ William Hall Clawson, *The Gest of Robin Hood*, University of Toronto library yay., Toronto 1909, s. 81.

³⁶ C.J.Longman, “Introductory”, *Archery*, (Ed.C.J.Longman ve Col.H.Walrond,) Longmans, Green and Co. yay., Londra 1894, s.6.

³⁷ Robert Jamieson, “Robyn Hode and The Munke”, *Popular Balads and Songs*, c.2, Archibald Constable and Co, Edinburgh 1806, s.54.; Ayrıca modern İngilizcesi için bakınız: Rusty W. Spell, [https://mariahmccune.weebly.com/uploads/1/9/2/8/19282013/robin hood and the monk.pdf](https://mariahmccune.weebly.com/uploads/1/9/2/8/19282013/robin%20hood%20and%20the%20monk.pdf) (E.T: 11.11.2019, 13:08)

³⁸ Clawson, *The Gest of Robin Hood*, s. 71.

*“Yaz aylarında, yapraklara bahar geldiğinde,
Her dalda çiçeklerle,
Kuşların şarkısı mutlu eder,
Ormanlarda şimdi mutludur.
Hearken, iyi çiftçi,
Comely, nazik ve iyi,
İçlerinde en iyi yay yapanlarından biri,
Robin Hood idi.
Robin Hood, çiftçinin adı,
Hem nazik hem özgürdü,
O, Meryem anaya bağlı idi,
Tüm kadınlar ise ona tapardı”.*

...

*“Oradaki gururlu çömlekçi gel” dedi Robin
Bu yol çok uzun.
Asla o kadar kibar bir adam olmadı o.
Ödenecek bir kuruş para.
“Onunla tanıştım ben ama Wentbridge’de” dedi Küçük John,
Öyleyse tüm kötülükler sana!
Bana verdiği bu üç çomak
Benim için çatlak onlar.*

...

*Robin salona geldiğinde,
Şerif hemen buluştu onunla;
Çömlekçi nazik olabilirdi,
Ve hemen şerifi selamladı.*

...

*Böylece Robin, şerif ve çömlekçi ayrıldı,
Yeşil ağacın altında;
Tanrı Robin Hood’un ruhuna merhamet etsin,
Ve tüm iyi çiftçileri kurtarsın”³⁹*

Robin Hood’un insanlara yardım edişini anlatan baladlardan biri “Robin Hood Rescuing the Widow’s Three Sons” (Robin Hood’un Dulun Üç Oğlunu Kurtarması) şöyle der:

*“Yılda var on iki ay,
Birçok kişinin dediği gibi,
Ama bütün yıl içindeki en mutlu ay,*

³⁹ Joseph Ritson, *Robin Hood: A Collection Of All The Ancient Poems, Songs And Balads, Now Extant, Relative To That Celebrated English Outlaw*, c.1, Londra 1887, s.82; Frank Sidgwick, *Ballads of Robin Hood and other Outlaws, Popular Ballads of the Olden Times*, s.65-70; <https://robinhoodlegend.com/early-balads/> (ET: 14.11.2019)

Mayıs idi.

Şimdi Robin Hood, Nottingham'ın gitti

Aşağı yukarı bir günde,

Orada aptal yaşlı bir kadınla tanıştı.

Yolda ağlıyordu.

...

Darağacını gevşekten aldılar,

Vadinin içine koydular,

Bununla gururlu şerifi astılar,

Kendi üç adamlarını serbest bıraktılar.”⁴⁰

Robin Hood'un efsanevi bir kahramana nasıl dönüştüğünü anlatan balad ise “Robin Hood's Progress to Nottingham”(Robin Hood'un Nottingham'a İlerlemesi) dır. Burada Robin Hood'un nasıl haydut olduğu, ormana sığındığında karşılaştığı ormancılardan kendisine nasıl saldırganca davrandığı ve onun da buna karşılık kendisini daha saldırgan bir şekilde savunduğu anlatılır.⁴¹

...

Sonra Robin Nottingham'a geldi

Akşam yemeği yemek için

Burada tanıştı on beş ormancı ile

Bira ve şarap içen

Ne haber? Ne haber? dedi cesur Robin Hood;

Hangi haberden memnun olursun sen?

Kralımızla tartışma yaşadık

Ve ben yayımla hazırım.

...

Bazı bacaklarını kaybetti ve bazı kollarını,

Bazıları kanlarını kaybetti.

Ama Robin Hood, asil yayını aldı.

Ve neşeli yeşil ormana gitti.

Bu ormancıları Nottingham'a taşıdılar.

Birçok kişinin bildiği gibi;

Onlara kilise bahçelerinde mezarlar yapmışlardı,

Ve hepsini üst üste gömdüler.”⁴²

Robin Hood hakkında anlatılan baladlarda Robin Hood'dan sonra ismi en çok geçen kişi Küçük John'dur. John öykülerde Robin Hood'un en iyi adamı olarak anlatılır. İkisinin nasıl tanıştığını anlatan “Robin Hood and Little John”(Robin Hood ve Küçük John) adlı balad ise Robin Hood hakkındaki en ünlü baladlar içerisinde yer alır.

“Robin Hood yirmi yaşındayken,

⁴⁰ Katharine Lee Bates, *Ballad Book*, Shewell & Sanborn, Boston ve New York, 1890, s.103.

⁴¹ *Robin Hood : The Forresters Manuscript, British Library Additional MS 71158*,(Ed. Stephen Thomas Knight), Boydell yay., Cambridge 1998, s.1.

⁴² *Robin Hood : The Forresters Manuscript, British Library Additional MS 71158*,s.3; [https:// www.boldoutlaw.com/rhbal/bal139.html](https://www.boldoutlaw.com/rhbal/bal139.html) (E.T. 19.12.2019)

*Bir aşağı bir yukarı gezerken
Küçük John'la tanıştı.
Ticaret için uygun, fazlasıyla canlı bir bıçak,
Çünkü o, şehvetli bir genç adamdı.
Adı küçüktü; ama bacakları iriydi,
Ve onun boyu yedi metre yüksekliğinde;
Nereden geldiyse, adı titretirdi.
Yakında insanları uçuracakmış gibi.
Nasıl tanıştıklarını kısaca söyleyeceğim,
Bir süre dinlerseniz ama
Bu çok büyük bir jest, diğerlerinin arasında,
Bence gülmene sebep olabilir.
Cesur Robin Hood neşeli okçularına şöyle dedi:
Bu koruda dua edin;
Ve görüyorsunuz hepiniz benim görüşümü çok iyi gözlemliyorsunuz
Ormanda iyice gezindim.
Bu on dört gün boyunca spor yapmadık.
Bu yüzden şimdi yolculuğa gideceğim;
Şimdi yenilebilirim; ama geri çekilir miyim?
Sonra hepsi mutlu olan adamlarıyla el sıkıştı.
Ve onlara şu an iyi bir okçu olmayı teklif etti;
Sonra, bir dere boyunca yolculuğunu çıktı,
Bir yabancı fark etti.
Uzun ve dar bir köprüde buluştular
Ve ikisi de yol vermez;
Seslendi cesur Robin Hood ve sıkıcı durdu,
Sana doğru Nottingham oyununu göstereyim.
Bununla beraber ok kılıfından bir ok çekti,
Kazkanadından olan geniş bir ok;
Yabancı cevap verdi, içki içeceğim, onlar saklanır,
Eğer sen yaya dokunmayı teklif edersen.
Dedi cesur Robin Hood, kıcını beğenmiş gibisin,
Büktüm ama ben yayımı,
Gururlu kalbine bir dart gönderebilirim.
Bana bir darbe yapmadan önce.
“Bir korkak gibi konuşuyorsun” diye cevapladı yabancı;
“Uzun bir fiyonklu silahı olan sen, ayađa kalk
Ben karşı gelirken göğsüme ateş et,*

Elimdeki sopadan başka bir şeyim yok... ”⁴³

Baladlar içerisinde en dramatik olanlardan biri de “Robin Hood and Guy of Gisbourne” (Robin Hood ve Gisbornelu Guy) adlı baladdir. Balad Robin Hood’un bir rüyası ile başlamaktadır. Rüyasında, iki çiftçi tarafından yakalandığını gören Robin Hood, uyanır ve Küçük John ile bu iki adama bakmak için ormana girer. Bu tartışmada ateş etmek için hazırlanan John’un yayı kırılır ve böylece yakalanarak idam edilmeyi bekler:

*“Yaz güneşi parladığında,
Ağaçlardaki yapraklar hem büyük hem de uzun iken
Adil ormanda yürürken çok mutlu olsun
Küçük kuşların şarkısını dinlerken.
Ormanın çeperi şarkı söylerdi, hiç durmadan.
Ihlamur ağacının yaprakları arasında.
“İki sağlam çiftçi tarafından,
Sevgili Tanrım, demek istediğim.
“Onların dövdüğünü ve bağladığını hayal ettim.
Ve yayımı benden aldılar;
Hayatta olduğum ve Robin Hood olarak adlandırıldığım sürece,
Bu ikisinden de intikamımı alacağım! ”
John, “Rüyalar uçuyor, usta,” dedi.
“Bir tepenin üzerine esen rüzgar gibi
Bu gece hiç bu kadar gürültülü olmamıştı,
Belki yarın hala. ”
Robin, “Hazırlan, hazırlanın, neşeli adamlarım.
John benimle gelmelisin,
Çünkü ben gidip oradaki iki adamı bulmaya çalışacağım.
Greenwood’da olabileceği yerde. ”
Sağlam bir çiftçi gördüler
Vücudu bir ağaca yaslı
Kılıç ve onun yanında giydiği bir hançer,
Bir adamın katili olmuştu.
Ve at derisiyle kaplıydı.
“Siz burada durun, usta,” dedi Küçük John
“Bu güvenilir ağacın altında,
Ve ben sağlam çiftçiye doğru gideceğim
Kim olduğunu gerçekten bilmek için. ”
“John, bana karşı şansın yok.
Ve bu inanılmaz bir şey;
Adamlarımı benden önce ne sıklıkla yolladım?
Ve kendimi geride mi bırakayım?
“Dolandırmak, beceri gerektirmez,*

⁴³ Francis James Child, *English and Scottish Ballads*, c.1, Little,Brown yay, Boston 1860,.s. 302.

*Ve bir adam ama onun konuştuğunu duy;
Ve yayıma zarar verecek olmasaydı,
John, kafanı kırardım. ”*

*Öfkeye neden olan kelimelerdi.
Robin ve John ’u ayırdı;
John, Barnsdale’e gitti.
Yolu bildiği yere.*

...

*Ve Scarlet’te bir ayak uçuyordu
Kütükler ve taşların üzerinde
Yedi yıldızlı şerif için
Kim gittikten sonra hızlıydı?
“Yine de bir atış çekeceğim” dedi Küçük John.
“İsa’nın kudreti ve benimki ile;
Bu kadar hızlı uçan sineği yoldaşın yapacağım
İkisi de memnun ve mutlu olacak. ”*

...

*Bu atış yanlış bir şekilde yol aldı.
Ok boşuna uçtu
Ve şerifin adamlarından biriyle tanıştı;
İyi Trentli William öldürüldü*

...

*Ve erkekler, bir araya geldiğinde
Altı, üçten fazla olabilirdi:
Ve sıkıca Küçük John ’u tuttular
Ve onu hızlıca bir ağaca bağladılar*

...

*Ve Robin Hood ve Guy konuşur
Oldukları yerde yeşillikler içinde..
Guy, “Vadiden aşağıda oturuyorum” dedi.
“Ve çok lanetli bir iş yaptım;
Ve o beni doğru adımla çağırıyor
Bana İyi Gisborne Guy diyor. ”*

...

*Ama Küçük John efendisinin konuştuğunu duydu.
Onun sesi olduğunu iyi biliyordu;
“Şimdi serbest bırakılacağım” dedi Küçük John.
“Cennetteki İsa’nın gücüyle.”
Robin hızla Küçük John’a gitti.
Bir kerede onu serbest bırakacağını düşünüyordu.*

*Ama şerif ve bütün adamları
Yakında olay yerine geldi.
John Guy'ın elindeki yayını aldı
Okları, ipuçlarında kanla paslanmış
Şerif, Küçük John'un yay çektiğini gördü.
Ve onu vurmaya hazır olduğunu.
Ancak şerif kaçamadı
Yeterince hızlı değildi
Küçük John için, geniş bir okla
Kalbini ikiye böldü.”⁴⁴*

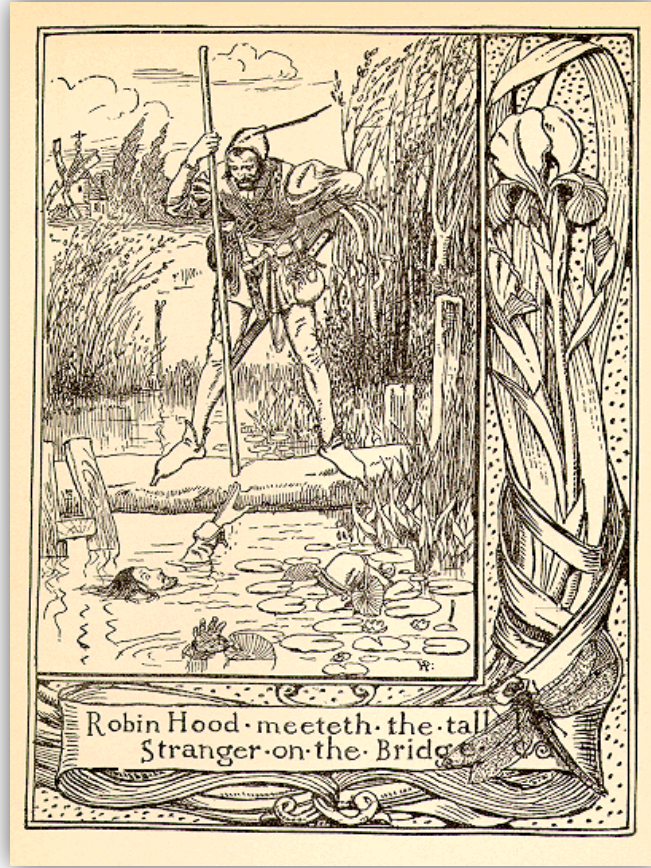
Sonuç

Sonuç olarak, özellikle II. Henry, II. Richard ve I. Edward dönemlerinde geçen Robin Hood baladları sayesinde Orta Çağ İngiltere'sindeki insanların yaşantılarına, ülkede görülen siyasi sorunlara ve bu sorunların halka yansımalarına dair de birçok bilgi edinildiğini söyleyebiliriz. Hatta Fransız İhtilali'ne kadar pek önem verilmeyen özgürlük kavramı bir kez daha farklı bir toplumsal olayla karşımıza çıkmaktadır. Bununla birlikte Robin Hood'un kahramanlıkları ışığında İngiltere'de özgürlük kavramının yayılımı ve gelişimini de anlamak mümkündür. Ayrıca anlatılan her balad, İngiliz insanının hayatından kesitler taşımaktadır. Feodal anlayış, kırsal kesimde bir nevi yoksunlukla bolluk arasında bir çelişkiye sebep olmuştur. Buna bağlı olarak insanların özgürleşme istekleri, serflerin azat edilmeleri ve onların yeniden topluma kazandırılmaları sırasında bazı sorunlarla karşılaşmıştır. Bu nedenle Robin Hood baladları aynı zamanda feodal beylerle imparatorlar arasındaki çekişmeleri ve bu çekişmelerin halka yansımaları da anlatmaktadır. Özgür okçuların ortaya çıkma sebebi köylülerin zarar görmesini engellemek ve onları gelebilecek tehlikelerden korumaya yöneliktir. Aktarmış olduğumuz balad kesitlerinden de bunlar açıkça hissedilmektedir. Çünkü bu baladlarda acı, sevinç ve kahramanlık duyguları iç içe olarak verilmiştir. Robin Hood, bunların lideri olarak karşımıza çıkan ve çeşitli efsanelere konu olan tarihi bir karakterdir.

*“Bu şekilde lordum,
İngiliz Avam Kamarası ve eski güzel Sakson kanı
Gerçek bir arkadaşlık kurdu.”
-Robin Hood⁴⁵*

⁴⁴ Robin Melrose, *Warriors and Wilderness in Medieval Britain: From Arthur and Beowulf to Sir Gawain and Robin Hood*, McFarland&Company yay, Kuzey Kaliforniya 2017, s.201; Child, *English and Scottish Ballads*,s. 272.

⁴⁵ George Payne Rainsford, *Forest Days; A Romance Of Old Times*, c.1, Saunders and Otley yay, Londra 1843,s.173.

Şekil 1: Robin Hood'un Küçük John ile tanışmasını anlatan çizim.⁴⁶

⁴⁶ <https://www.boldoutlaw.com/robbeg/assets/images/hpbridge.gif>

Şekil 2: Robin Hood ve Gisbornelu Guy.⁴⁷

⁴⁷https://www.lookandlearn.com/history-images/preview/M/M099/M099907_Robin-Hood-and-Guy-of-Gisborne.jpg

Kaynakça

“Constitutions of Clarendon”, *Select Historical Documents of the Middle Ages*, (Ed. Ernest F. Henderson), George Bell and Sons, Londra 1896, ss.11-20;

A Lytell geste Of Robin Hode, (Ed. John Mathew Gutch), c.I, Longman yay,Londra 1847.

Agibalova, Ye. ve G.Donskoy; *Ortaçağ Tarihi*, (Çev. Çağdaş Sümer), Yordam Kitap, İstanbul 2017.

Andrew, Ayton; “Military Service and the Development of the Robin Hood Legend in the Fourteenth Century”,*Hull Medieval Society*, 1988,ss. 126-147.

Atkinson, David; *The Anglo-Scottish Ballad and its Imaginary Contexts*, Openbook yay, 2014.

Bates, Katharine Lee; *Ballad Book*,Shewell& Sanborn, Boston ve New York, 1890.

Black, Jeremy; *Kısa İngiltere Tarihi*, (Çev.Ekin Duru), Say yay,İstanbul 2017.

Bloch, Marc; *Feodal Toplum*,(Çev. Mehmet Ali Kılıçbay), Doğubatı yay, Ankara 2005.

Büyük Sözleşme ya da Özgürlükler Sözleşmesi Magna Charta seu Magna Charta Libertatum, (Çev. Çiğdem Dürüşken), Alfa yay,İstanbul 2017.

Child, Francis James; *English and Scottish Ballads*, c.1, Little,Brown yay, Boston 1860.

Clawson, William Hall, *The Gest of Robin Hood*, University of Toronto library yay., Toronto 1909.

Coyle, Danielle; “The Outlaws of Medieval England”, *Journal of Hohonu* , c.3, 2005, ss.57-59.

Crook, David; “The Sheriff of Nottingham and Robin Hood: The Genesis of the Legend?” *Thirteenth Century England II, Proceedings of the Newcastle upon Tyne Conference 1987*, (Ed. Peter R. Coss, Simon D. Lloyd), The Boydell yay,Suffolk 1988,ss.59-69;

Hoveden, Roger; *The annals of Roger de Hoveden: comprising the history of England, and of other countries of Europe from A.D.732 to A.D. 120*, (Çev. Henry T.Riley), c.I., H.G.Bohn yay., Londra 1853.

Jamieson, Robert; “Robyn Hode and The Munke”, *Popular Balads and Songs*, c.2, Archibald Constable and Co, Edinburgh 1806.

L.S;. “Hood”, *Dictionary of National Biography*, (Ed. Leslie Stephen ve Sidney Lee),c.9, The MacMillian yay. Londra 1908,ss.1152-1155.

Longman, C.J. ;“Introductory”, *Archery*, (Ed.C.J.Longman ve Col.H.Walrond), Longmans,Green and Co. yay., Londra 1894, ss.1-9.

Major, John; *A history of Greater Britain as well England as Scotland*, University yay, Edinburgh 1892.

Maurois, Andre; *İngiltere Tarihi*, (Çev.Hüseyin Cahit Yalçın), Kanaat Kitabevi,İstanbul 1938.

McSpadden, J.Walker; *Robin Hood and His Merry Outlaws* ,Thomas Y.Crowell Company yay., New York 1923.

Melrose, Robin; *Warriors and Wilderness in Medieval Britain: From Arthur and Beowulf to Sir Gawain and Robin HOOD* , McFarland&Company yay, Kuzey Kaliforniya 2017.

Oman, Charles; *The Great Revolt of 1381*, Oxford Clarendon yay., Oxford 1906.

Pollard, ,A.J. ;*Imagining Robin Hood: The Late-Medieval Stories in Historical Context*,Routledge yay, Londra ve New York 2004.

Rainsford, George Payne; *Forest Days; A Romance Of Old Times*, c.1, Saunders and Otley yay, Londra 1843.

Rennison, Nick; *Robin Hood*, Oldcastle Books, 2012.

Ritson , Joseph ve John McCreery; *Robin Hood: A Collection Of All The Ancient Poems, Songs, And Balads, Now Extant, Relative To That Celebrated English Outlaw: To Which Are Prefixed Historical Anecdotes Of His Life*, Longman yay., Londra 1820.

Ritson, Joseph; *Robin Hood: A Collection Of All The Ancient Poems, Songs And Balads, Now Extant, Relative To That Celebrated English Outlaw*, c.1, Londra 1887.

Robin Hood : The Forresters Manuscript, British Library Additional MS 71158,(Ed. Stephen Thomas Knigh), Boydell yay., Cambridge 1998.

Rustamova, Leonora; *Yorkshire's Strangest Tales: Extraordinary but true stories*, Portico Books yay., Londra 2013.

Select Charters and other Illustrations of English Constitutional History from the Earliest Times to the Reign of Edward I, (Ed. W. Stubbs ve H.W.C.Davis), Oxford Clarendon yay, Oxford 1921.

Sidgwick, Frank; *Ballads of Robin Hood and other Outlaws, Popular Ballads of the Olden Times*, c.4,Gutenberg Project, 2009.

Spell,RustyW.;https://mariahmccune.weebly.com/uploads/1/9/2/8/19282013/robin_hood_and_the_monk.pdf (E.T: 11.11.2019, 13:08)

Stewart, Susan; “ Outlawry as an Instrument of Justice in the Thirteenth Century”, *Outlaws in Medieval and Early Modern England*, (Ed.John C.Appleby ve Paul Dalton), Ashgate yay, New York 2009, ss.37-54.

Stukeley, William; *Palæographia Britannica.; or, Discourses on Antiquities in Britain Number II*, Stamford 1746.

Tennyson, Alfred Lord; *The Foresters,Robin Hood and Maid Marian*, Macmillan and Co. yay., Londra 1892.

Ülgen, Pınar; “Magna Charta Libertatum’a Hazırlık:Clarendon Yasaları”,*4.Uluslararası Bilimsel Araştırmalar Kongresi Bildiri Tam Metin Kitabı*, Doğuhan yay, Yalova 2019,ss.300-312.

_____; “Fatih William Tarafından Avrupa’nın Yeniden Dizaynı”, *Gaziosmanpaşa Üniversitesi Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi*, S.12, Tokat 2017,ss.67-80.

Wright, T. ;“The Popular Cycle of the Robin Hood Ballads” , *Essays on subjects connected with the literature, popular superstitions, and history of England in the Middle Ages*, c.2, J.R.Smith yay, Londra 1846, ss.164-212.

https://wnorton.com/college/english/nael/noa/pdf/16Ballads_1_9.pdf (E.T: 14.11.2019)

<https://robinhoodlegend.com/early-balads/> (ET: 14.11.2019)

<https://robinhoodlegend.com/robertus-hud/> (E.T: 11.11.2019 16:27)

<https://www.boldoutlaw.com/robbeg/assets/images/hpbridge.gif> (ET: 14.11.2019)

<https://www.boldoutlaw.com/rhbal/bal139.html> (E.T. 19.12.2019)

https://www.lookandlearn.com/history-images/preview/M/M099/M099907_Robin-Hood-and-Guy-of-Gisborne.jpg (ET: 14.11.2019)